

LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ ĮSTATYMO NR. IX-2135 3, 34, 35, 36, 37, 42, 43, 46, 54, 59, 60 STRAIPSNIŲ, 2 PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 46¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 87 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS PROFESINIO MOKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-450 40 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1367 36 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ DERINIMO PAŽYMA

Eil. Nr.	Suinteresuotos institucijos (įmonės) pavadinimas, rašto data ir numeris	Suinteresuotos institucijos (įmonės) pastabos ir pasiūlymai	Argumentai, kodėl neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies į suinteresuotos institucijos (įmonės) pastabas ir pasiūlymus
1.	Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, 2022 m. spalio 4 d. raštas Nr. S2-2051	<p><...></p> <p>3. Muziejaus, archyvo ar bibliotekos pastate, kuriame saugomos kilnojamosios kultūros vertybės, įtrauktos į valstybinę kilnojamųjų kultūros vertybių apskaitą mobiliojo ryšio infrastruktūros įrengimas gali sutrikdyti šių pastatų elektroninių apsaugos sistemų veiklą ir daryti neigiamą poveikį jose saugomos kilnojamosioms kultūros vertybėms, todėl parašome Elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 3, 37 ir 46 straipsnių pakeitimo įstatymo 3 straipsniu keičiamo Elektroninių ryšių įstatymo 46 straipsnio 2 dalį papildyti 8 punktu ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„8) statinys yra muziejus, archyvas ar biblioteka, kuriame eksponuojamos ir (ar) saugomos kilnojamosios kultūros vertybės, įtrauktos į valstybinę kilnojamųjų kultūros vertybių apskaitą;“</p> <p>4. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad mokslinės diskusijos dėl mobiliojo ryšio bazinių stočių skleidžiamo radijo dažnio elektromagnetinio lauko <u>neterminuoto</u> poveikio sveikatai nėra baigtos (žiūrėti: https://nvsc.lrv.lt/lt/naujienos/5-g-pletra-lietuvoje-poveikis-sveikatai-ir-prieziura), todėl siūlome Elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 3, 37 ir 46 straipsnių pakeitimo įstatymo 3 straipsniu keičiamo Elektroninių ryšių įstatymo 46 straipsnio 2 dalį papildyti 9 ir 10 punktais ir juos išdėstyti taip:</p> <p>„9. statinys yra vaikų darželis, lopšelis, bendrojo lavinimo, profesinė ar aukštoji mokykla;</p> <p>10. statinys yra gydymo paskirties pastatas.“</p>	<p>3–4. Neatsižvelgta.</p> <p>Pažymėtina, kad šiuo metu nesama objektyvių duomenų, jog mobiliojo ryšio infrastruktūros įrengimas gali sutrikdyti kilnojamųjų kultūros vertybių, įtrauktų į valstybinę kilnojamųjų kultūros vertybių apskaitą, pastatų elektroninių apsaugos sistemų veiklą ir daryti neigiamą poveikį jose saugomoms kilnojamosioms kultūros vertybėms.</p> <p>Atkreipiame dėmesį į tai, kad Nacionalinės visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos, vykdydamas Lietuvos Respublikos penktosios kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020–2025 m. gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 577 „Dėl Lietuvos Respublikos penktosios kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020–2025 m. gairių patvirtinimo“ (toliau – Gairės), priedo 2.8 priemonę „Parenkti ir išplatinti visuomenei informaciją apie elektromagnetinės spinduliuotės saugos sveikatai užtikrinimo, diegiant 5G ryšio sistemas, priemones“, paskelbtoje informacijoje aptaria terminį ir <u>neterminį</u> elektromagnetinio lauko (EML) poveikį ir pabrėžia, kad bazinių stočių, kaip radiotechninių objektų, plėtra Lietuvoje yra reglamentuota ir prižiūrima, kad atitiktų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatytos Lietuvos higienos normos HN 80:2015 „Elektromagnetinis laukas gyvenamojoje aplinkoje. Parametrų normuojamos vertės ir matavimo reikalavimai 10 kHz–300 GHz radijo dažnių juostoje“ elektromagnetinio lauko intensyvumo</p>

			<p>parametrų vertes bei reikalavimus ir nekeltų net teorinio pavojaus visuomenei.</p> <p>Akcentuotina, kad Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 3, 34, 35, 36, 37, 42, 43, 46, 54, 59, 60 straipsnių, 2 priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 46¹ straipsniu įstatymo projektu (toliau – ERĮ projektas) ir kartu su juo teikiamais įstatymų projektais nesiekama keisti teisinio reglamentavimo, susijusio su higienos normomis, saugos bei sveikatos reikalavimais.</p> <p>Taip pat manytina, kad mokymo ir gydymo įstaigose yra didelis itin aukštos kokybės ryšio paslaugų poreikis.</p> <p>Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, kaip institucija, atsakinga už visuomenės sveikatos politikos formavimą, pastabų ir (ar) pasiūlymų dėl įstatymų projektų neturėjo.</p>
2.	<p>Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, 2022 m. spalio 3 d. raštas Nr. SR-3722.</p>	<p><...></p> <p>Ministerija atkreipia dėmesį, kad Elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 3, 37 ir 46 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte siūloma nustatyti pareigą, gavus atitinkamo elektroninių ryšių tinklo tiekėjo prašymą, Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis sudaryti sandorį dėl servituto, suteikiančio teisę valstybės ar savivaldybės valdomame statinyje įrengti elektroninių ryšių infrastuktūrą. Tai reiškia, kad valstybės ar savivaldybės valdomų statinių patikėtiniai (savininkai) privalės sudaryti sandorį dėl servituto. Manome, kad autonomiją turinčios aukštojo mokslo įstaigos ir profesinio mokymo įstaigos, kaip turto valdytojos, turėtų teisę pačios priimti sprendimą dėl servituto sudarymo, neįpareigojant sprendimą priimti elektroninių ryšių tinklo teikėjo naudai.</p> <p>Svarbu pabrėžti ir tai, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2020 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 577 „Dėl Lietuvos Respublikos penktosios kartos judriojo ryšio (5G) plėtos 2020–2025 m. gairių patvirtinimo“ yra patvirtinusi Lietuvos Respublikos penktosios kartos judriojo ryšio (5G) plėtos 2020–2025 m. gaires (toliau – Gairės). Gairių priede – Lietuvos Respublikos penktosios kartos judriojo ryšio (5G) plėtos 2020–2025 m. gairių priemonių plano</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Manytina, kad įstatymų projektuose siūlomas teisinis reguliavimas nepažeistų Lietuvos Respublikos Konstitucijos laiduojamos aukštųjų mokyklų autonomijos. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas (toliau – Konstitucinis Teismas) 2011 m. gruodžio 22 d. nutarime konstatavo, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 40 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta aukštųjų mokyklų autonomija nepaneigia įstatymų leidėjo teisės reguliuoti aukštųjų mokyklų veiklą, o Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 8 straipsnio 2 dalies 12 punkte nustatyta, kad aukštoji mokykla turi teisę turtą valdyti, naudoti, juo disponuoti <i>šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka</i>. Svarbu paminėti, kad ERĮ projekte siūlomi pakeitimai susiję su teisės pasinaudoti statiniu (jo dalimi) elektroninių ryšių infrastruktūrai įrengti, ja naudotis ir ją prižiūrėti suteikimu, o ne su statinio (jo dalies) valdymo teisės perleidimu.</p> <p>Taip pat žr. argumentus prie Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos išvados 3–4 punktuose pateiktos pastabos.</p> <p>Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pasiūlymą, įstatymų projektai buvo pateikti darbo tvarka derinti Lietuvos universitetų rektorių konferencijai,</p>

		<p>2.9 papunktyje numatyta, jog Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos iki 2025 m. IV ketvirčio privalo informuoti visuomenę apie elektromagnetinės spinduliuotės saugos sveikatai užtikrinimo, diegiant (5G) ryšio sistemas, priemones. Šiuo metu Lietuvos visuomenė mažai žino apie (5G) ryšio keliamą poveikį sveikatai. Pažymime, kad aukštojo mokslo ir profesinio mokymo įstaigose mokosi jauni asmenys iš kurių gali būti ir nepilnamečiai asmenys. Lietuvos Respublikos Seimas 1995 m. liepos 3 d. yra ratifikavęs Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją, kurios 6 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad valstybės dalyvės užtikrina didžiausią galimybę vaikui gyventi ir <i>sveikai vystytis</i>. Todėl kyla pagrįstų abejonių (Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui prie Sveikatos apsaugos ministerijos neatlikus poveikio sveikatai tyrimo), ar tikrai įrengus 5G ryšio antenas mokymo įstaigose (anksčiau nei iki 2025 metų IV ketvirčio pabaigos), tai neturės įtakos moksleivių ar studentų sveikatai.</p> <p>Atsižvelgiant į pateiktą informaciją, manytume, kad minėtos įstaigos, kaip turto valdytojos, neturėtų būti įpareigojamos sudaryti servitutus, suteikiant teisę valstybės ar savivaldybės valdomame statinyje įrengti elektroninių ryšių infrastruktūrą.</p> <p>Siūlytume teisinio reguliavimo pokyčius inicijuoti tik gavus Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos poveikio sveikatai tyrimo rezultatus, o šiuo metu palikti esantį teisinį reguliavimą (nekeisti Mokslo ir studijų ir Profesinio mokymo įstatymų) dėl mokslo paskirties pastatų, kuriuose vykdomos mokymų programos.</p> <p>Papildomai siūlytume Projektą suderinti su Lietuvos universitetų rektorių konferencija, Lietuvos kolegijų direktorių konferencija, Lietuvos profesinio mokymo įstaigų asociacija ir Sveikatos apsaugos ministerija.</p>	<p>Lietuvos kolegijų direktorių konferencijai, Lietuvos profesinio mokymo įstaigų asociacijai. Lietuvos kolegijų direktorių konferencija informavo, kad įstatymų projektams nepritaria (motyvų nenurodė), kiti iš minėtų subjektų pastabų, pasiūlymų nepateikė.</p>
3.	Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, 2022 m.	<p>2. Atkreiptinas dėmesys, kad ERĮ projekto 3 str. keičiamo ERĮ 46 str. 1 d. nustato <u>pareigą</u> statinių patikėtiniams (savininkams) <u>sudaryti sandorius dėl servituto</u>. Vertinant šias nuostatas, pirmiausiai atkreiptinas dėmesys, į Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.156 straipsnyje</p>	<p>2. Neatsižvelgta.</p> <p>Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijoje sudaryta Projekto „5G ryšio infrastruktūros plėtra ir 2020–2025 gairių įgyvendinimas“ įgyvendinimo komanda (toliau – įstatymų projektų rengėjai) nuosekliai įvertino pateiktą siūlymą servitutus</p>

rugsėjo 29 d.
raštas
Nr. (1.6Mr)2T-
1389

įtvirtintą *sutarčių laisvės principą*, pagal kurį šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, taip pat sudaryti ir šio kodekso nenumatytas sutartis, jeigu tai neprieštarauja įstatymams. Šis principas apima ir draudimą versti kitą asmenį sudaryti sutartį. Kita vertus, minėto CK straipsnio 2 dalis numato, kad pareigą sudaryti sutartį išimtiniais atvejais gali nustatyti įstatymai ar savanoriškas įsipareigojimas sudaryti sutartį. Kartu atkreiptinas dėmesys į CK 4.124 str. 1 d. nustatytą teisinį reguliavimą, pagal kurį servitutą gali nustatyti įstatymai, sandoriai ir teismo sprendimas, o įstatymo numatytais atvejais – administracinis aktas. Atsižvelgiant į tai, siūlytina įvertinti galimybę servitutą nustatyti ne privalomai pagal šį įstatymą sudaroma sutartimi, kaip siūloma projektu, bet administraciniu aktu, projekto lydimuosiuose dokumentuose įvertinant abiejų šių teisinio reguliavimo alternatyvų galimus privalumus ir trūkumus, pavyzdžiui, ar valstybės ar savivaldybės valdomo statinio savininkas visais atvejais turėtų galimybę prieš sudarant sutartį dėl servituto tinkamai įsivertinti, ar jo valdomas statinys yra tinkamas elektroninių ryšių infrastruktūrai įrengti ir (arba) naudoti, tai yra, įrengus elektroninių ryšių infrastruktūrą, būtų viršijamos didžiausios leistinos apkrovos (46 str. 2 d. 6 p.). Kartu pastebėtina, kad, vadovaujantis CK 4.129 str., įstatymais, sutartimis, teismo sprendimu ar administraciniu aktu gali būti nustatyta viešpatuojančiojo daikto savininko prievolė mokėti vienkartinę ar periodinę kompensaciją tarnaujančiojo daikto savininkui. Taigi, jeigu servitutas buvo nustatytas sutartimi, pareiga mokėti konkretaus dydžio vienkartinę ar periodinę kompensaciją tarnaujančio daikto savininkui taip pat turėtų būti nustatyta sutartimi, o ne Vyriausybės sprendimu, kaip siūloma projekte. Jeigu būtų pasirinktas aukščiau siūlomas variantas servitutą nustatyti administraciniu aktu, tokiu atveju vienkartinė ar periodinė kompensacija tarnaujančio daikto savininkui galėtų būti nustatyta šiuo aktu. Šiuo aspektu, prireikus, turėtų būti iš esmės peržiūrėtos ir kartu pateiktų projektų nuostatos. Pastebėtina ir tai, kad galimybės nustatyti servitutą administraciniu aktu nustatymas eliminuotų poreikį koreguoti kituose įstatymuose nustatytą teisinį

nustatyti administraciniu aktu ir priėjo prie išvados, kad šiame etape tikslinga laikytis pirminio ERĮ projekto siūlymo – servitutus nustatyti sandoriais, pagal siūlomas ERĮ projekto sąlygas, kadangi įpareigoti valstybės įstaigą vykdyti papildomą funkciją gerokai užtruktų, tokios papildomos funkcijos priskyrimas sukurtų papildomą administracinę naštą ir pareikalautų papildomų žmogiškųjų išteklių ir valstybės biudžeto lėšų. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad servituto nustatymas sandoriu yra efektyvesnė priemonė elektroninių ryšių tinklų plėtrai.

3. Atsižvelgta iš dalies.

Nors dėl minėtų priežasčių nepritartina pasiūlymui nustatyti servitutą administraciniu aktu, ERĮ projekte numatytos papildomos nuostatos, kad valstybės (savivaldybės) valdomo statinio (kaip tai suprantama pagal ERĮ projektą) patikėtinis (savininkas), siekdamas įvertinti valstybės (savivaldybės) valdomo statinio tinkamumą elektroninių ryšių infrastruktūrai įrengti ir (arba) naudoti, gali kreiptis į kompetentingą valstybės įstaigą, kuri pagal jai priskirtą valstybės veiklos sritį turi pateikti išvadą dėl valstybės ar savivaldybės valdomo statinio tinkamumo elektroninių ryšių infrastruktūrai įrengti ir (arba) naudoti, taip pat – inicijuoti valstybės ar savivaldybės valdomo statinio ekspertizę, kurios išlaidas apmoka sandorio dėl servituto nustatymo sudarymu suinteresuotas elektroninių ryšių tinklo teikėjas.

6. Atsižvelgta iš dalies.

Pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo (toliau – Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas) 14 straipsnio 1 dalyje, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.629 straipsnio 1 dalyje nustatytą teisinį reguliavimą neatlygintinio naudojimosi daiktu (panaudos) sutartimi viena šalis (panaudos davėjas) perduoda kitai šaliai (panaudos gavėjui) daiktą laikinai neatlygintinai *valdyti ir naudotis*. Taigi, panaudos gavėjas pagal panaudos sutartį jam perduotą daiktą turi teisę valdyti ir naudoti, bet ne keisti jo teisinę būklę. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad ERĮ projekte numatytus sandorius dėl atitinkamų servitutų nustatymo turėtų sudaryti

draudimą tam tikriems valstybės ar savivaldybių turto patikėtiniams suvaržyti daiktines teises į patikėtą turtą, taigi, prisidėtų prie teisėkūros tvarumo ir efektyvumo.

3. ERĮ projekto 3 str. keičiamo ERĮ 46 str. 2 d. numatomos išimties, kokiais atvejais pareiga sudaryti sandorį dėl servituto neatsiranda. Abejotina, ar statinių patikėtiniai (savininkai) bus pajėgūs įvertinti minėtus atvejus (ypač 6 ir 7 p.) ir nuspręsti, ar turi pareigą sudaryti sutartį dėl servituto nustatymo, ar ne, todėl kartu abejotina dėl tinkamo ERĮ 46 str. 2 d. nuostatų taikymo praktikoje. Jeigu sprendimas dėl servituto nustatymo būtų priimamas administraciniu aktu, kaip siūloma 2 pastabos antroje dalyje, tokiu atveju ši sprendimą, įvertinęs ERĮ 46 str. 2 d. nustatytus atvejus, galėtų priimti kompetentingas ERĮ projekto rengėjų pasirinktas subjektas, priimantis administracinį aktą. Taip pat ERĮ projekto nuostatos neužtikrina mechanizmo ERĮ 46 str. 2 d. taikymui reikiamos informacijos gavimo, kadangi servituto nustatymu suinteresuotas asmuo nebus suinteresuotas teikti ERĮ 46 str. 2 d. taikymui reikiamą objektyvią informaciją. Be to, pažymėtina, kad minėtoms išimtims, kada servitutas gali būti nenustatomas, trūksta pagrįstumo, kodėl pasirinkti būtent tokie ERĮ 46 str. 2 d. nurodyti atvejai (pvz. 4 ir 5 p.), kai servitutas gali būti nenustatomas.

6. ERĮ projekto 3 str. keičiamo ERĮ 46 str. 1 d. trečiajame ir ketvirtajame sakiniuose nustatyta kam (į kieno biudžetą) yra pervedama kompensacija už naudojimąsi sandoriu elektroninių ryšių tinklo teikėjo naudai nustatytu valstybės ar savivaldybės valdomo statinio servitutu, priklausomai nuo subjekto, kuris valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančių statinių valdo *patikėjimo* teise. Atkreiptinas dėmesys, kad valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančios statiniai, vadovaujantis VSTVNDĮ 14 str., gali būti taip pat valdomi ir naudojami *panaudos* pagrindais. Todėl siūlytina įvertinti, ar nėra poreikio papildyti ERĮ projektą nuostatomis, kad ERĮ projektu pareiga sudaryti sandorį dėl servituto, suteikiančio teisę valstybės ar savivaldybės valdomame statinyje įrengti elektroninių ryšių infrastruktūrą, ją naudotis ir (ar) ją aptarnauti, nustatymo elektroninių ryšių tinklo teikėjo naudai nustatoma ne tik valstybės

valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančių statinių patikėtiniai.

Siekiant teisinio aiškumo, ERĮ projektas papildytas nuostatomis (ERĮ projektu siūlomas Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (toliau – ERĮ) 46¹ straipsnis), nustatančiomis, jog sandorį dėl servituto nustatymo elektroninių ryšių tinklo teikėjo naudai valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančio statinio patikėtinis sudaro ir tais atvejais, kai valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančios statinys yra perduotas laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis pagal panaudos sutartį. Numatyta, kad sandorį dėl servituto nustatymo elektroninių ryšių tinklo teikėjo naudai sudaręs valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančio statinio patikėtinis nedelsdamas apie tai raštu informuoja panaudos gavėją.

7. Neatsižvelgta.

Pažymėtina, kad galimybė keisti Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą buvo nagrinėta rengiant Gairių projektą ir tuomet, atsižvelgus į Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, atsakingos už valstybės turto bendros politikos formavimą, ir kitų institucijų pastabas ir pasiūlymus, nuspręsta užsibrėžto tikslo (užtikrinti efektyvią ir sparčią penktosios kartos judriojo ryšio plėtrą Lietuvoje) siekti atliekant pakeitimus specialiuosiuose teisės aktuose.

Įstatymų projektų rengėjų vertinimu, aktualaus poreikio keisti Lietuvos Respublikos technologijų ir inovacijų įstatymą, Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymą šiuo metu nėra.

9. Neatsižvelgta.

Patikslintame ERĮ projekte atsisakyta ERĮ 46 straipsnio dėstymo nauja redakcija (keičiamas tik šio straipsnio pavadinimas), todėl ši pastaba nebėra aktuali.

10.1. Neatsižvelgta.

Universalųjų elektroninių ryšių paslaugų reglamentavimas ir poreikis jį tobulinti vertintinas kompleksiskai, tačiau pirmiausia atsižvelgiant į universalųjų paslaugų teikimo tikslus. 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/1972 nustatyta, kad „universalioji paslauga – viena iš

ir savivaldybių valdomų statinių patikėtiniams (savininkams), *bet ir tokių statinių panaudos gavėjams*. Pritarus šiai pastabai, ERĮ projektą reiktų papildyti ir nuostatomis dėl kompensacijų už naudojimąsi minėtais servitutais mokėjimo, kai valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančių statinių konkretus subjektas valdo *panaudos* pagrindais.

7. MSI projektu, PMI projektu ir SPII projektu numatoma draudimo turto patikėtiniui suvaržyti daiktines teises išimtis, nukreipiant į ERĮ. Pažymėtina, kad draudimas turto patikėtiniui ir panaudos gavėjui suvaržyti daiktines teises numatytas ne tik šiuose įstatymuose, bet ir pagrindiniame įstatyme, reglamentuojančiame valstybės ir savivaldybių turto valdymą, naudojimą ir disponavimą juo – VSTVNDĮ 10 str. 4 d., 12 str. 3 d.¹, 14 str. 6 d.² Atsižvelgiant į tai, apsisprendus servitutus nustatyti ne priverstinai - administraciniu aktu, o šalių sutarimu - sandoriu, siūlytina įvertinti, ar siekiant visiškai įgyvendinti Lietuvos Respublikos penktosios kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020–2025 m. gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 577 „Dėl Lietuvos Respublikos penktosios kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020–2025 m. gairių patvirtinimo“, priemonių plano 1 uždavinio „5G ryšio tinklų diegimo techninių sąlygų sudarymas“ 1.6 priemonę „Supaprastinti teisinį reguliavimą dėl judriojo ryšio infrastruktūros įrengimo valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančiuose nekilnojamojo turto objektuose (pastatuose, pvz., ant pastatų stogų, taip pat inžineriniuose statiniuose ar jų dalyse)“, neturėtų būti keičiamos ir VSTVNDĮ 10 str. 4 d., 12 str. 3 d., 14 str. 6 d. nuostatos, jose taip pat numatant draudimo turto patikėtiniui (gal ir panaudos gavėjui) suvaržyti daiktines teises išimtį. Tokiu pakeitimu ne tik mokslo ir studijų institucijoms (MSI ir PMI projektai) bei Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos asmens ir (ar) visuomenės

priemonių užtikrinti galimybę visiems galutiniams naudotojams naudotis bent minimalaus rinkinio paslaugomis, kurios yra įperkamos vartotojams, kai kyla socialinės atskirties rizika, kad be prieigos prie tokių paslaugų piliečiai negalės visapusiškai dalyvauti socialiniame ir ekonominiame visuomenės gyvenime“. ERĮ projektu siūlomas keisti 37 straipsnis sudarytų sąlygas visavertiškai atliepti minėtame universaliosios paslaugos apibrėžime nustatytą tikslą. Pažymėtina, kad Lietuvoje jau veikia ir praktikoje išbandyti įvairūs technologiniai sprendimai (palydovinis internetas išorinės antenos signalui pastiprinti, *Voice-over-WiFi* technologija), kuriuos kombinuojant iš esmės bet kurioje Lietuvos vietoje galima užtikrinti galimybę gauti kalbinio ryšio paslaugas per mobiliojo ryšio tinklus. Tokią paslaugą galėtų suteikti ne vienas operatorius. Šiuo metu galiojanti ERĮ 37 straipsnio 1 dalies 1 punkto formuluotė suponuoja, kad universalioji kalbinio ryšio paslauga fiksuotoje vietoje gali būti teikiama ir laidine linija (paliekama operatoriaus dispozicijai nuspręsti). Pagal Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – RRT) skelbiamas periodines elektroninių ryšių rinkos ataskaitas, nuo 2019 metų kasmet fiksuotų linijų vartotojų skaičius (fiziniai asmenys) mažėja nuo 13 iki 18 proc. Kaip jau paminėta ir aiškinamajame rašte, fiksuotų linijų vartotojams neprieinamos tokios paslaugos kaip mobilusis elektroninis parašas ar Gyventojų perspėjimo ir informavimo sistemos pranešimų gavimas. Apibendrinę, kas išdėstyta, manome, kad dabar galiojanti ERĮ redakcija, nepaisant neutralesnės technologiškai formuluotės, visavertiškai neužtikrina pagrindinio universaliosios paslaugos teikimo tikslo, lyginant su ERĮ projektu siūloma redakcija, sudarančia prielaidas visiems gyventojams per mobiliuosius tinklus gauti kalbinio ryšio paslaugas, kurios yra neatsiejamos nuo visapusiško dalyvavimo

¹ VSTVNDĮ 10 str. 4 d. ir 12 str. 3 d.: Kiti juridiniai asmenys, kuriems valstybės (savivaldybės) turtas perduotas pagal turto patikėjimo sutartį, negali šio turto perduoti nuosavybės teise kitiems asmenims, jo įkeisti ar kitaip suvaržyti daiktines teises į jį, juo garantuoti, laiduoti ar kitu būdu juo užtikrinti savo ir kitų asmenų prievolių įvykdymą, jo išnuomoti, suteikti panaudos pagrindais ar perduoti jį kitiems asmenims naudotis kitu būdu. Šis turtas gali būti naudojamas tik įstatymų jiems priskirtoms valstybinėms (savivaldybių) funkcijoms įgyvendinti.

² VSTVNDĮ 14 str. 6 d.: Asmenys, kuriems valstybės ir savivaldybių turtas perduotas neatlygintinai naudotis, negali jo išnuomoti ar kitaip perduoti naudotis tretiesiems asmenims.

sveikatos priežiūros viešosioms įstaigoms (SPIĮ projektas), bet ir kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir organizacijoms, kurių valdomam ir naudojama turtui taikomas VSTVNDĮ, būtų ne tik numatyta pareiga, bet ir sudaryta galimybė, vadovaujantis konkrečiomis VSTVNDĮ 10 str. 4 d., 12 str. 3 d., 14 str. 6 d. nuostatomis taikyti ERĮ numatytą išimtį dėl daiktinių teisių suvaržymo draudimo.

Be to, pažymėtina ir tai, kad draudimą dėl daiktinių teisių suvaržymo numato ne vien kartu su ERĮ keičiami įstatymai, bet ir kiti įstatymai, pvz., Lietuvos Respublikos technologijų ir inovacijų įstatymo 17 str. 4 d., Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo 16 str. 3 d. Todėl siūlytina įvertinti, ar į keičiamų įstatymų paketą nereikėtų įtraukti ir kitų įstatymų, nustatančių draudimą turto patikėtiniui (gal ir panaudos gavėjui) suvaržyti daiktines teises, pakeitimų.

9. Atkreiptinas dėmesys, kad ERĮ projekto 3 str. keičiamo ERĮ 46 str. 4 ir 5 d. iš dalies atkartoja (pvz., CK 4.126 1 ir 2 d., kad teismo sprendimu servitutas nustatomas, jeigu savininkai nesusitaria, o nenustačius servituto nebūtų įmanoma normaliomis sąnaudomis daikto naudoti pagal paskirtį ir kad daikto savininkas ar valdytojas gali kreiptis į teismą dėl servituto nustatymo teismo sprendimu) arba konkuruoja (pvz., CK 4.129 str. nurodyta, kad teismas nustato vienkartinę ar periodinę kompensaciją, o ne pagrįstą kainą, kaip nurodyta keičiamo ERĮ 46 str. 4 d.) su CK nuostatomis, reglamentuojančiomis servitutus, arba jas nustato neaiškiai (pvz., siūlomas ERĮ 46 str. 5 d. papildymas, iš kurio nėra aišku, ar tokiu atveju būtina turės būti kreipiamasi į teismą, ar šalims susitarus, tokios pareigos nebus, taip pat neaišku, kas yra ERĮ 46 str. 5 d. minimos suinteresuotos šalys). Atsižvelgiant į tai bei siekiant užtikrinti teisėkūros efektyvumą ir aiškumą, siūlytina iš esmės peržiūrėti šias nuostatas ir atsisakyti jų dubliavimo, konkuravimo ar neaiškaus dėstymo, ERĮ 46 str. paliekant tik specialiąsias servitutų reglamentavimo nuostatas, kurių neapima CK reglamentavimas.

10. Dėl atitikties Europos Sąjungos (toliau – ES) teisei:

10.1. ERĮ projekto 2 straipsniu keičiamas įstatymo 37

socialiniame ir ekonominiame visuomenės gyvenime.

straipsnio 1 dalies 1 punktas, numatant, kad Lietuvos Respublikos teritorijoje turi būti užtikrintas šių universaliųjų paslaugų teikimas: „kalbinio ryšio paslaugų, teikiamų fiksuotoje vietoje **viešuoju mobiliojo ryšio tinklu**.“ Nepaisant aiškinamajame rašte pateiktų argumentų, manome, kad tokia formuluotė neatitinka 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas, nuostatų, kadangi nepagrįstai susiaurinama kalbinio ryšio paslaugų sąvokos apimtis. Šiame kontekste pažymėtina, kad Direktyvos (ES) 2018/1972 preambulės 14 konstatuojamojo dalyje įtvirtinta, kad apibrėžiant sąvokas **turi būti laikomasi technologinio neutralumo principo**. Taip pat numatoma, kad „<...> paslaugos teikimo sąlygos turėtų būti atskirtos nuo elementų, kuriais faktiškai apibrėžiama kalbinio ryšio paslauga, t. y. viešai prieinama elektroninių ryšių paslauga, skirta tiesiogiai arba netiesiogiai inicijuoti ir priimti nacionalinius arba nacionalinius ir tarptautinius skambučius, naudojant numerį arba numerius, nurodytus nacionaliniame arba tarptautiniame numeracijos plane, nesvarbu, ar tokia paslauga teikiama naudojant linijų komutavimo ar paketų komutavimo technologiją. Būtent dėl dvikrypčio tokios paslaugos pobūdžio abi šalys gali palaikyti ryšį. <...> Kalbinio ryšio paslaugos taip pat apima ryšio priemones, specialiai skirtas neįgaliems galutiniams naudotojams, besinaudojantiems teksto perdavimo ar įvairiapusio ryšio realiuoju laiku paslaugomis.“ Taigi, kalbinio ryšio paslaugų susiejimas tik su viešuoju mobiliojo ryšio tinklu teikiamomis paslaugomis neatitinka Direktyvoje (ES) 2018/1972 įtvirtintų principų.

4.	Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, 2022 m. rugsėjo 30 d. raštas Nr. 1D-5069	<p><...></p> <p>Pažymėtina, kad nei iš ERĮ projekto nuostatų, nei iš Įstatymų projektų aiškinamojo rašto nėra aišku, kodėl daroma išlyga dėl pareigos sudaryti sandorį dėl valstybės ar savivaldybės valdomo statinio servituto nustatymo ERĮ projekto 46 straipsnio 2 dalies 1, 4 ir 5 punktuose nurodytiems objektams, ypač vertinant aplinkybę, kad pagal ERĮ projekto 46 straipsnio 1 dalies nuostatas valstybės ar savivaldybės valdomų statinių patikėtiniais (savininkams) siūloma nustatyti pareigą sudaryti sandorį dėl servituto ne tik dėl viešųjų ryšių tinklo, bet ir dėl neviešojo elektroninių ryšių tinklo, pvz., valstybės kritinio radijo ryšio tinklo. Šiuo metu toks tinklas yra Lietuvos viešojo saugumo ir pagalbos tarnybų skaitmeninio mobiliojo radijo ryšio tinklas, kurį valdo Vidaus reikalų ministerija. Planuojama kurti naujų technologijų LTE/5G valstybinio kritinio radijo ryšio tinklą. Vienas iš pagrindinių tokiems tinklams keliamų reikalavimų – tinklo aprėptis visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, taigi ir teritorijose, kur yra nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių statiniai, ryšių (telekomunikacijų) tinklų paskirties inžineriniai statiniai, geležinkelių infrastruktūros objektai ir pan. Šiuo metu sukurtos ir tobulinamos 5G technologijos kritinio ryšio tinklams gali veikti panaudojant tą pačią radijo ryšio prieigos tinklo infrastruktūrą, taikant sluoksniavimo principą, atskiriant viešųjų ryšių paslaugų teikimą ir kritinio radijo ryšio tinklų paslaugų teikimą. Tokiu atveju, nustatant ERĮ projekto 46 straipsnio 2 dalyje išimtis, galimai sukuriama rizikos sėkmingam valstybinio kritinio radijo ryšio tinklo kūrimui ir plėtrai, ypač pasienio teritorijose, kur nėra galimybių naudoti alternatyvius statinius. Siūlome tą paaiškinti (pagrįsti) Įstatymų projektų aiškinamajame rašte, o nesant pagrįstų argumentų – tikslinti ERĮ projekto 46 straipsnio 2 dalį.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>ERĮ projektas patikslintas ir pateikta papildoma informacija įstatymų projektų aiškinamajame rašte. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal patikslinto ERĮ projekto nuostatas galimybė sudaryti sandorį dėl servituto nustatymo elektroninių ryšių tinklo teikėjo naudai ERĮ projektu dėstomo ERĮ 46¹ straipsnio 4 dalyje nurodytiems statiniams nėra eliminuojama, tačiau atitinkamo statinio patikėtinis (savininkas) tokį sandorį turėtų teisę sudaryti savo nuožiūra, įvertinęs konkretaus atvejo aplinkybes, jeigu kiti įstatymai nenustato kitaip.</p> <p>Papildomai akcentuotina, kad ERĮ projekte išimtis dėl pareigos sudaryti sandorį dėl valstybės (savivaldybės) valdomo statinio servituto nustatymo elektroninių ryšių tinklo teikėjo naudai tais atvejais, kai statinys įtrauktas į Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo 4 priede nurodytą Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto sąrašą ir (arba) nurodytas nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbios įmonės saugumo plane, nustatyta atsižvelgiant į tai, kad nurodytiems objektams tiek viešojo, tiek ir neviešojo (žinybinio, kuris gali būti ne tik Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro valdymo srities) tinklo įrangos įrengimas galėtų būti jautrus nacionalinio saugumo aspektu.</p>
5.	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba, 2022 m. rugsėjo 28 d. raštas Nr.	<p><...></p> <p>1. Šiuo metu galiojančio Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (toliau – ERĮ) 37 straipsnio 1 dalies 1 punkte yra įtvirtinta, kad vienos iš universaliųjų elektroninių ryšių paslaugų, kurių teikimas turi būti užtikrintas Lietuvos Respublikos teritorijoje, yra „kalbinio ryšio paslaugos, teikiamos fiksuotoje</p>	<p>1. Neatsižvelgta.</p> <p>Universaliųjų elektroninių ryšių paslaugų reglamentavimas ir poreikis jį tobulinti vertintinas kompleksiskai, tačiau pirmiausia atsižvelgiant į universaliųjų paslaugų teikimo tikslus. 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/1972 nustatyta, kad „universalioji paslauga – viena iš</p>

Nr. (37.6E)1B-2579

vietoje“.

Projektu yra siūloma keisti ERĮ 37 straipsnio 1 dalies 1 punktą, numatant, kad Lietuvos Respublikos teritorijoje turi būti užtikrinamas „kalbinio ryšio paslaugų, teikiamų fiksuotoje vietoje *viešuoju mobiliojo ryšio tinklu*“ teikimas, t. y. kad universaliąją kalbinio ryšio paslaugą, teikiama fiksuotoje vietoje, būtų laikoma tik ta kalbinio ryšio paslauga, kuri teikiama *viešuoju mobiliojo ryšio tinklu*. Siekiant pagrįsti šį siūlymą, projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad ERĮ 37 straipsnio 1 dalies 1 punkto formuluotė neapibrėžia būdo, kuriuo turėtų būti užtikrinama kalbinio ryšio paslauga fiksuotoje vietoje, taip pat nurodoma, kad Lietuvoje vis dar yra gyvenviečių, ypač pasienio ruožuose, kuriose gyventojai neturi galimybės gauti kalbinio ryšio paslaugų mobiliojo ryšio tinklais.

Pažymėtina, kad RRT yra pasirengusi dalyvauti diskusijose dėl projekto aiškinamajame rašte identifikuojamos problemos dėl galimybės visoje Lietuvos teritorijoje gauti kalbinio ryšio paslaugas mobiliojo ryšio tinklais bei atitinkamų priemonių jai spręsti identifikavimo. Tačiau nepaisant to, kad Lietuvos teritorijoje vis dar yra vietų, nepadengtų *viešuoju mobiliojo ryšio tinklu*, siūlomas ERĮ 37 straipsnio 1 dalies 1 punkto pakeitimas, siaurinant kalbinio ryšio paslaugų, teikiamų fiksuotoje vietoje, sampratą, yra netinkama priemonė mobiliojo ryšio, įskaitant 5G, tinklų plėtrai skatinti, nes yra nesuderinama su Direktyvoje (ES) 2018/1972 nustatytais universaliųjų elektroninių ryšių paslaugų tikslais ir technologinio neutralumo principu.

ERĮ 37 straipsnio 1 dalies 1 punktas į Lietuvos nacionalinę teisę perkelia Direktyvos (ES) 2018/1972 84 straipsnio 1 dalį, numatančią, jog „*valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijoje visiems vartotojams <...> būtų suteikta galimybė naudotis prieinama pakankama plačiajuostės interneto prieigos paslauga ir kalbinio ryšio paslaugomis <...> fiksuotoje vietoje.*“ Nors, kaip nurodoma ir projekto aiškinamajame rašte, Direktyvoje (ES) 2018/1972 nedetalizuojama technologija, kuria turi būti užtikrintas kalbinio ryšio paslaugų fiksuotoje vietoje teikimas, pažymėtina, kad universaliųjų elektroninių ryšių paslaugų pagrindinis ir

priemonių užtikrinti galimybę visiems galutiniams naudotojams naudotis bent minimalaus rinkinio paslaugomis, kurios yra įperkamos vartotojams, kai kyla socialinės atskirties rizika, kad be prieigos prie tokių paslaugų piliečiai negalės visapusiškai dalyvauti socialiniame ir ekonominiame visuomenės gyvenime“. ERĮ projektu siūlomas keisti 37 straipsnis sudarytų sąlygas visavertiškai atliepti minėtame universaliosios paslaugos apibrėžime nustatytą tikslą. Pažymėtina, kad Lietuvoje jau veikia ir praktikoje išbandyti įvairūs technologiniai sprendimai (palydovinis internetas išorinės antenos signalui pastiprinti, *Voice-over-WiFi* technologija), kuriuos kombinuojant iš esmės bet kurioje Lietuvos vietoje galima užtikrinti galimybę gauti kalbinio ryšio paslaugas per mobiliojo ryšio tinklus. Tokią paslaugą galėtų suteikti ne vienas operatorius. Šiuo metu tiek galiojanti ERĮ 37 straipsnio 1 dalies 1 punkto formuluotė, tiek RRT pasiūlyta šio punkto redakcija suponuoja, kad universalioji kalbinio ryšio paslauga fiksuotoje vietoje gali būti teikiama ir laidine linija (paliekama operatoriaus dispozicijai nuspręsti). Pagal RRT skelbiamas periodines elektroninių ryšių rinkos ataskaitas, nuo 2019 metų fiksuotų linijų vartotojų skaičius (fiziniai asmenys) mažėja nuo 13 iki 18 proc. kasmet. Kaip jau paminėta ir aiškinamajame rašte, fiksuotų linijų vartotojams neprieinamos tokios paslaugos kaip mobilusis elektroninis parašas ar Gyventojų perspėjimo ir informavimo sistemos pranešimų gavimas. Apibendrinę, kas išdėstyta, manome, kad dabar galiojanti ERĮ redakcija, nepaisant neutralesnės technologiškai formuluotės, visavertiškai neužtikrina pagrindinio universaliosios paslaugos teikimo tikslo, lyginant su ERĮ projektu siūloma redakcija, sudarančia prielaidas visiems gyventojams per mobiliuosius tinklus gauti kalbinio ryšio paslaugas, kurios yra neatsiejamą nuo visapusiško dalyvavimo socialiniame ir ekonominiame visuomenės gyvenime.

11.4. Atsižvelgta iš dalies.

ERĮ projekte nuoroda į Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą palikta, kadangi šiame įstatyme yra apibrėžtos kai kurios ERĮ projekte vartojamos

esminis tikslas yra ne tam tikrų technologijų plėtros skatinimas, o atskirties mažinimas. Kaip nurodoma Direktyvos (ES) 2018/1972 preambulės 212 konstatuojamojoje dalyje, „*universalioji paslauga – viena iš priemonių užtikrinti galimybę visiems galutiniams naudotojams naudotis bent minimalaus rinkinio paslaugomis, kurios yra įperkamos vartotojams, kai kyla socialinės atskirties rizika, kad be prieigos prie tokių paslaugų piliečiai negalės visapusiškai dalyvauti socialiniame ir ekonominiame visuomenės gyvenime*“.

Be to, vadovaujantis Direktyvos (ES) 2018/1972 3 straipsnio 4 dalies c punktu, valstybės narės, siekdamos šioje direktyvoje nurodytų tikslų, įskaitant ir skatindamos junglumą, privalo taikyti „Sąjungos teisę technologijų atžvilgiu neutraliai“. Kitaip tariant, teisės normos turi būti taikomos taip, kad vien tik dėl jų taikymo nebūtų skatinamas arba diskriminuojamas konkrečių technologijų naudojimas, taip pat kad teisės normos būtų taikomos, kiek įmanoma, neatsižvelgiant į technologijas, kurios naudojamos su konkrečiu teisiniu santykiu susijusiems elektroninių ryšių tinklams ar elektroninių ryšių paslaugoms teikti (ERĮ 2 straipsnio 2 dalis). Technologinis neutralumas universaliųjų elektroninių ryšių paslaugų kontekste yra aiškiai pabrėžiamas ir Direktyvos (ES) 2018/1972 preambulės 214 bei 230 konstatuojamosiose dalyse, įtvirtinančiose, kad „*neturėtų būti jokių suvaržymų dėl techninių priemonių, kuriomis fiksuotoje vietoje teikiamos tinkamos plačiajuostės interneto prieigos ir kalbinio ryšio paslaugos, leidžiant naudoti ir laidines, ir belaides technologijas, ir jokių suvaržymų dėl priemonių, kuriomis įmonės vykdo kai kuriuos ar visus įpareigojimus teikti universalias paslaugas*“.

Atsižvelgiant į tai, kad universaliųjų elektroninių ryšių paslaugų dalį sudarančios kalbinio ryšio paslaugos gali būti teikiamos skirtingų technologijų viešaisiais elektroninių ryšių tinklais, siekiant užtikrinti projektu siūlomo ERĮ 37 straipsnio 1 dalies 1 punkto pakeitimo suderinamumą su Direktyvoje (ES) 2018/1972 nustatytais reikalavimais, siūlytina jį išdėstyti taip:

„1) kalbinio ryšio paslaugų, teikiamų fiksuotoje vietoje **viešaisiais elektroninių ryšių tinklais**;“.

sąvokos (valstybės valdoma bendrovė, savivaldybės valdoma bendrovė, valstybės valdoma įmonė, savivaldybės valdoma įmonė).

		<p><...></p> <p>11.4. Atsižvelgiant į tai, kad naujos redakcijos ERĮ 46 straipsnio 2 dalies 2 punkte yra vartojama sąvoka „nekilnojamoji kultūros vertybė“, siūlytina projekto 1 straipsniu tikslinamą ERĮ 3 straipsnio 102 dalį papildyti nuoroda į Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymą, kuriame apibrėžta ši sąvoka. Taip pat siūlytina projektu tikslinamoje ERĮ 3 straipsnio 102 dalyje išbraukti nuorodą į Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą, nes projekte nevartojamos sąvokos, apibrėžtos šiame įstatyme.</p>	
6.	<p>Lietuvos savivaldybių asociacija, 2022 m. spalio 11 d. raštas Nr. (3)-SD-684</p>	<p><...></p> <p>Kaip suprantama iš aiškinamojo rašto, poreikis įtvirtinti supaprastintą reglamentavimą yra siejamas su operatorių poreikiu tankinti esamų bazinių stočių tinklą. Todėl, siekiant atsisakyti perteklinės infrastruktūros kūrimo, norima panaudoti valstybei ir savivaldybėms, o taip pat ir jų valdomoms bendrovėms ar šių bendrovių dukterinėms bendrovėms priklausančius statinius. Visgi detalesnių duomenų apie tai, kad negalima panaudoti esamos infrastruktūros ar kad jos yra nepakankamai, nėra pateikta.</p> <p>Bet koks nuosavybės teisės apribojimas, ypač nustatomas įstatymu, turi būti proporcingas siekiamam tikslui ir neriboti nuosavybės teisės daugiau nei to objektyviai reikia. Iš Lietuvos Respublikos Konstitucijos kylantis nuosavybės neliečiamumo reikalavimas kartu suponuoja ir pareigą nuosavybės teisę riboti tik išimtiniais atvejais, t. y. tik tais atvejais, kuomet jokiais kitomis priemonėmis nėra galimybės išvengti nuosavybės teisės ribojimo. Pažymėtina ir tai, kad esant ginčui dėl suvaržymų pagrįstumo, tokį ginčą pavesta spręsti teismui, galinčiam kiekvienu konkrečiu atveju įsigilinti į konkrečios situacijos aplinkybes, suvaržymų mastą ir turinį ir atitinkamoje situacijoje priimti konkrečias sąlygas atitinkantį sprendimą. Būtent toks reglamentavimas yra dabartinėje Elektroninių ryšių įstatymo 46 straipsnio redakcijoje.</p> <p>Tuo tarpu siūlomame Elektroninių ryšių įstatymo projekte nustatoma pareiga valstybei ir savivaldybėms, o taip pat jų valdomoms bendrovėms ir jų dukterinėms bendrovėms sudaryti</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Įstatymų projektų rengėjų vertinimu, ERĮ projektu siūlomas teisinis reguliavimas, susijęs su elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimu ant valstybės (savivaldybės) valdomų statinių ar po jais, nustato proporcingas siekiamam tikslui valstybės (savivaldybės) valdomų statinių patikėtinių (savininkų) ir elektroninių ryšių tinklų teikėjų teises bei pareigas ir vienodą visoje Lietuvos teritorijoje, skaidrų, aiškų šių teisių bei pareigų įgyvendinimo mechanizmą. Taip pat pažymėtina, kad išlieka galimybė servitutą nustatyti teismo sprendimu, „jeigu viešųjų elektroninių ryšių tinklų teikėjas negali įgyvendinti teisės įrengti elektroninių ryšių tinklus nei juos bendrai įrengdamas su kitais asmenimis, nei bendrai naudodamas infrastruktūrą, nei kitomis šiame įstatyme nustatytomis priemonėmis, taip pat kai nepavyksta viešojo elektroninių ryšių tinklo teikėjo arba neviešojo elektroninių ryšių tinklo teikėjo derybos su nuosavybės <...> savininkais dėl tokios nuosavybės panaudojimo“ (ERĮ 46 straipsnis). Pabrėžtina, kad ERĮ projektas numato privalomą sandorį dėl servituto nustatymo elektroninių ryšių tinklo teikėjo naudai ne visais atvejais, o tik tais, kai tai būtina siekiant užtikrinti elektroninių ryšių tinklų ir (arba) elektroninių ryšių paslaugų aprėptį ir (ar) kokybę atitinkamoje teritorijoje ir netaikytinos ERĮ projekte numatytos išimtys, o valstybės (savivaldybės) valdomo statinio patikėtiniui (savininkui) dėl nustatyto servituto būtų mokama atitinkama periodinė kompensacija (vadovaujantis</p>

sandorius dėl servitutų nustatymo. Visų pirma, pastebėtina, kad ne tik nėra pateikta jokių duomenų, jog esama infrastruktūra negali būti panaudojama ar kad jos nėra pakankamai, bet taip pat nėra jokio pagrindimo, kodėl dabartinis reglamentavimas, tiek numatantis teisę kreiptis dėl servituto sudarymo, tiek spręsti ginčą dėl to teisme, yra netinkamas ar nepakankamas. Vien prielaida dėl statinių savininkų/valdytojų (nepagrįsto) nesutikimo, nesant tam jokių objektyvų duomenų, nesudaro pagrindo pažeisti konstitucinę nuosavybės neliečiamumo teisę.

Antra, Lietuvos Respublikos Konstitucijoje yra įtvirtintas valdžių padalijimo principas, pagal kurį savivaldai yra garantuojamas savarankiškumas. Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsniu būtent prie savarankiškų savivaldybės funkcijų yra priskirtas savivaldybei priklausančio turto valdymas, naudojimas ir disponavimas. Taigi šiais klausimais savivaldybės turi tiek Konstitucijos, tiek įstatymo laiduojamą savarankiškumą priimti atitinkamus, geriausiai jų poreikius atspindinčius sprendimus. Todėl siūlomi Elektroninių ryšių įstatymo pakeitimai, bent jau ta apimtimi, kuria nustatoma pareiga savivaldybėms sudaryti sandorius dėl servitutų nustatymo, galimai prieštarauja Konstitucijai ir joje įtvirtintiems tiek nuosavybės neliečiamumo, tiek valdžių padalijimo principams.

Trečia, atkreiptinas dėmesys, kad pagal Akcinių bendrovių įstatymo nuostatas akcininkų turtas yra atskirtas nuo bendrovės turto, o bendrovių turtas priklauso išimtinai bendrovėms, kurį jos valdo pačios bendrovės naudai ir/ar jos interesais. Nepaisant to, kad Elektroninių ryšių įstatymo projekte siekiama nustatyti atitinkamas pareigas tik valstybės ar savivaldybių valdomoms bendrovėms, jos pagal Civilinio kodekso nuostatas visgi yra privatūs juridiniai asmenys. Todėl šiuo atveju numatomų privalomų pareigų nustatymas reikalauja ypač atidžiai vertinti privačios nuosavybės apribojimo pagrįstumą.

Pastebėtina, kad Elektroninių ryšių įstatymo projekte nėra jokių kriterijų, kuriais remiantis būtų galima aiškiai nustatyti kuomet elektroninių ryšių infrastruktūrai būtina panaudoti valstybės ar savivaldybės ar jų valdomų bendrovių ir kitų asmenų

skaidrumo, proporcingumo ir nediskriminavimo principais, atsižvelgiant į tai, kokiai valstybės (savivaldybės) valdomo statinio daliai nustatomas servitutas ir kokios apimties suvaržymai tenka valstybės (savivaldybės) valdomo statinio patikėtiniui (savininkui).

Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad: įstatymuose nuosavybės teisių apsauga gali būti skirtingai reguliuojama atsižvelgiant į nuosavybės teisių subjektų skirtingą padėtį siekiant apibrėžtų tikslų (1996 m. balandžio 18 d., 2013 m. liepos 5 d. nutarimai); valstybė, reguliuodama ūkinę veiklą taip, kad ji tarnautų bendrai tautos gerovei, gali nustatyti diferencijuotą teisinį reguliavimą, kurį lemia ūkinės veiklos specifiška (2009 m. kovo 2 d., 2013 m. gegužės 24 d., 2021 m. kovo 4 d. nutarimai); tam tikro bendrojo teisinio reguliavimo išimčių nustatymas gali būti konstituciškai pateisinamas, jeigu yra siekiama užtikrinti konstituciškai pagrįstą visuotinai reikšmingą interesą (2005 m. gruodžio 12 d., 2013 m. gegužės 24 d., 2021 m. kovo 4 d. nutarimai); bendra tautos gerovė nėra įmanoma be valstybės ir visuomenės saugumo, kurio užtikrinimas yra būtina prielaida siekti tautos gerovės; pagal Konstitucijos 46 straipsnio 3 dalį valstybės ir visuomenės saugumas yra konstituciškai svarbus tikslas, viešasis interesas, kurio privalu paisyti valstybei reguliuojant ūkinę veiklą taip, kad ji tarnautų tautos gerovei (2021 m. kovo 4 d. nutarimas).

Įstatymų leidėjo valia informacinių technologijų ir telekomunikacijų, kitų aukštųjų technologijų ūkio sektorius yra priskirtas nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbiems ūkio sektoriams (Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 3 punktą). Minėto ūkio sektoriaus dalis, be kita ko, yra antenų, ryšio sistemų įrengimas (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. birželio 6 d. nutarimo Nr. 556 „Dėl ūkinės veiklos sričių, kurios laikomos nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbių ūkio sektorių dalimi, sąrašo nustatymo“ 3.6 papunktis). Kaip nurodyta Gairių 21 punkte, viešojo judriojo ryšio svarba visuomenei – ne mažesnė nei

turtą. Be to, nors Elektroninių ryšių įstatymo projekte ir numatyti atvejai, kuomet pareiga sudaryti sandorį dėl servituto nustatymo neatsiranda, tačiau pateikiamas atvejų sąrašas yra baigtinis ir iš esmės nevertinantis statinio savininko interesų, jo planų turto atžvilgiu bei galimybės savarankiškai priimti sprendimą, tuo pačiu neleidžiantis atsisakyti tokio sandorio kitais pagrindais atvejais. Šiuo atveju Elektroninių ryšių įstatymo projekte numatomas teisminis ginčo kelias, kai statinio savininkas turės įrodinėti savo sprendimo nevykdyti įstatyminės pareigos teisėtumą, t. y. įrodinėti nepagrįstą jo nuosavybės apsunkinimą.

Ketvirta, pastebėtina, kad Elektroninių ryšių įstatymo projektas numato, jog vienkartinės ar periodinės kompensacijos už naudojimąsi sandoriu nustatytu servitutu dydis apskaičiuojamas Vyriausybės nustatyta tvarka. Šiai dienai duomenų kaip bus skaičiuojama ir kokio dydžio galimos kompensacijos nėra. Visgi, atsižvelgiant į tai, kad servitutas bus nustatomas sandoriu, jo šalys yra laisvos susitarti dėl sąlygų, tame tarpe ir kainos. Taigi nustatomu teisiniu reglamentavimu yra kišamasi į privačius civilinius teisinius santykius ir tokiu būdu pažeidžiamas sutarties laisvės principas. Atkreiptinas dėmesys, kad kitų statinių savininkai nėra ribojami laisvai susitarti dėl servituto atlyginimo dydžio. Todėl gali susidaryti situacija, kuomet elektroninių ryšių tinklo teikėjai tiesiog neieškos jokių kitų alternatyvų, o rinksis „pigiausią“ variantą – valstybės ir savivaldybės statinius, nepaisant šiame rašte nurodytų būtent šių statinių savininkų nuosavybės teisių pažeidimų.

Galiausiai Elektroninių ryšių įstatymo projektu keičiamo 46 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad su servitutu susijusios teisės, sąlygos ir procedūros gali būti keičiamos objektyviai pagrindais atvejais ir proporcingu būdu. Toks reglamentavimas yra pernelyg abstraktus, iš esmės nereguliuojantis santykių tarp sandorio šalių ir nenumatantis jokių tokio poreikio pareiškimo ir nesutikimo su juo pasekmių. Draudimas apriboti ar panaikinti servitutą iki jo termino pabaigos, išskyrus teisminį kelią, t. y. Civilinio kodekso 4.112 str. 5 d. numatytais atvejais, kai iš esmės pasikeičia aplinkybės ar atsiranda nenumatytų aplinkybių, dėl kurių servituto

kitų inžinerinių tinklų (vandentiekio, šildymo, elektros energijos ir pan.), be to, tai visuomenės saugumo garantas, kai nelaimės atveju yra galimybė susisiekti. Penktosios kartos judrusis ryšys (toliau – 5G ryšys) pasižymi ypač dideliu pralaidumu, maža delsa bei plačiomis pritaikymo galimybėmis. Pažymėtina, kad galiojantis teisinis reguliavimas nesukuria tinkamų sąlygų plėsti 5G ryšio tinklą naudojant jau egzistuojančią infrastruktūrą; Susisiekimo ministerijos darbo grupė, kuriai buvo pavesta parengti Gaires, identifiko šią sritį kaip problemą, kuri riboja judriojo ryšio plėtrą Lietuvoje. Palankesnių sąlygų Lietuvoje diegti 5G ryšių sudarymas yra laikytinas visai visuomenei svarbiu tikslu, viešuoju interesu, kuriuo pateisinamas įstatymų projektais siūlomas specifinis teisinis reguliavimas elektroninių ryšių srityje. Pažymėtina, kad viešąjį interesą turi garantuoti ir vietos savivalda, kaip viena iš Konstitucijoje numatytų viešosios valdžios sistemų (Konstitucinio Teismo 2005 m. liepos 8 d. nutarimas). Šiuo aspektu taip pat svarbios Konstitucinio Teismo išdėstytos nuostatos, kad savivalda suponuoja tam tikrą veiklos laisvę ir savarankiškumą, nepriklausomumą nuo valstybės valdžios institucijų, tačiau ši laisvė nėra beribė, o savarankiškumas nereiškia galimybės ignoruoti valstybės interesus – todėl ypač svarbus yra savivaldybių ir valstybės interesų derinimo principas (1998 m. vasario 18 d., 2000 m. birželio 13 d. nutarimai).

Dėl Lietuvos savivaldybių asociacijos išvadoje pateikto teiginio, kad dabartinis reglamentavimas „numato teisę kreiptis dėl servituto sudarymo“, norėtume atkreipti dėmesį, kad valstybės (savivaldybių) statinių atveju toks kreipimasis šiuo metu nebūtų įmanomas. Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 10 straipsnio 2 dalyje (12 straipsnio 2 dalyje) nurodyti valstybės (savivaldybių) turto patikėjimo teisės subjektai turi teisę priimti sprendimus, susijusius su valstybės (savivaldybių) turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, išskyrus sprendimus, susijusius su šio turto perleidimu kitų asmenų nuosavybėn ar su daiktinių teisių suvaržymu, jeigu kiti įstatymai nenustato kitaip. Servitutas yra daiktinė teisė, kuri suvaržo kito asmens nuosavybės teises, todėl, kol tai nėra įtvirtinta

suteikiamų teisių įgyvendinti tampa neįmanoma ar labai sudėtinga, ir privalomas reikalavimas tinkamai kompensuoti už tokį apribojimą ar panaikinimą iš esmės vėl pažeidžia sutarties laisvės, o servituto pasibaigimo atveju, ir sutarties uždarmo principo reikalavimus.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta aukščiau, manome, kad esamas reglamentavimas yra pakankamas ir leidžiantis elektroninių ryšių tinklo teikėjams patiems ieškoti optimaliausių sprendimų ir susitarti su jiems tinklo plėtrai panaudoti reikalingų statinių savininkais nediskriminuojant dėl jų statuso. Tikimės, kad savivaldybių pateiktos pastabos bus atidžiai įvertintos ir į jas bus atsižvelgta.

atitinkamame įstatyme (kaip, pavyzdžiui, pagal Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 22 straipsnio 9 dalį sandorius dėl valstybinės žemės servitutų nustatymo sudaro Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos), valstybės (savivaldybių) turto (konkrečiu atveju – statinių) patikėtiniai sandorių, kuriais būtų suvaržoma valstybės (savivaldybių) nuosavybės teisė, negalėtų sudaryti.

Įstatymų projektų rengėjų nuomone, ERĮ projektu siūlomas teisinis reguliavimas, kuriuo siūloma nustatyti pareigą valstybei (savivaldybėms) nuosavybės teise priklausančių statinių patikėtiniams sudaryti sandorius dėl atitinkamų servitutų nustatymo elektroninių ryšių tinklo teikėjo (-ų) naudai, atitinka Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 9 straipsnyje nustatytus principus, kuriais vadovaujantis valstybės ir savivaldybių turtas turi būti valdomas, naudojamas ir juo disponuojama: 1) visuomeninės naudos – valstybės ir savivaldybių turtas turi būti valdomas, naudojamas ir disponuojama juo rūpestingai, siekiant užtikrinti visuomenės interesų tenkinimą; 2) efektyvumo – sprendimais, susijusiais su valstybės ir savivaldybių turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, turi būti siekiama maksimalios naudos visuomenei; 3) racionalumo – valstybės ir savivaldybių turtas turi būti tausojamas, nešvaistomas, racionaliai valdomas ir naudojamas; 4) viešosios teisės – sandoriai dėl valstybės ir savivaldybių turto turi būti sudaromi tik teisės aktų, reglamentuojančių disponavimą valstybės ir (ar) savivaldybių turtu, nustatytais atvejais ir būdais.

Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad valstybės turtas nėra savitikslis, bet turi duoti naudą visuomenei ir turi būti tausojamas, nešvaistomas, racionaliai tvarkomas; neleidžiamas toks teisinis reguliavimas, pagal kurį valstybei nuosavybės teise priklausančiam turtui būtų valdomas, naudojamas, juo būtų disponuojama taip, kad būtų tenkinami tik vienos socialinės grupės ar atskirų asmenų interesai arba poreikiai ir šis turtas netarnautų viešajam interesui, visuomenės poreikiui, tautos gerovei; tačiau iš Konstitucijos kylantis reikalavimas tausoti

valstybės turtą, jo nešvaistyti anaipol nereikia, kad valstybės turtas negali būti perduotas kitų subjektų nuosavybėn (išskyrus iš pačios Konstitucijos kylančias išimtis); taigi neleidžiamas toks teisinis reguliavimas, pagal kurį valstybei nuosavybės teise priklausantis turtas būtų perduotas kitų subjektų nuosavybėn tam, kad būtų tenkinami tik vienos socialinės grupės ar atskirų asmenų interesai arba poreikiai, jeigu tai neatitinka viešojo intereso, visuomenės poreikių, netarnauja tautos gerovei (Konstitucinio Teismo 2003 m. rugsėjo 30 d., 2005 m. liepos 8 d., 2007 m. liepos 5 d. nutarimai); šios oficialios doktrininės nuostatos *mutatis mutandis* taikytinos ir savivaldybės nuosavybės teise priklausančio turto perdavimui kitų subjektų nuosavybėn (įskaitant privatizavimą) (2007 m. lapkričio 23 d. nutarimas).

Manytina, jeigu valstybės (savivaldybės) turtas (išskyrus iš pačios Konstitucijos kylančias išimtis) tam tikrais atvejais gali būti perduodamas kitų subjektų nuosavybėn, tai turėtų būti galima (kai tai reikalinga viešajam interesui, visuomenės poreikiui, tautos gerovei) ir įstatymu nustatyti tam tikrus valstybės (savivaldybės) nuosavybės teisės suvaržymus.

Atkreiptinas dėmesys, kad jau ir pagal šiuo metu galiojančios redakcijos ERĮ tam tikra valstybės ir savivaldybės nuosavybė gali būti naudojama elektroninių ryšių infrastruktūrai įrengti, nemokant jokios papildomos kompensacijos už naudojimąsi ja: „asmenys, suderinę su valstybės ar savivaldybių institucijomis, valstybės įmonėmis, turi teisę viešiesiems elektroninių ryšių tinklams tiesti ir šių tinklų elektroninių ryšių infrastruktūrai įrengti nemokamai naudotis valstybės ir savivaldybių kelių elementais“ (ERĮ 43 straipsnio 1 dalis). Kiti įstatymai (pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 22 straipsnio 2 dalis) taip pat numato atvejus, kai servitutą galima nustatyti valstybės, savivaldybės, privačiai nuosavybei.

Svarbu paminėti, kad ERĮ projektu pareiga sudaryti sandorį dėl atitinkamo servituto nustatymo elektroninių ryšių tinklo teikėjo naudai nustatoma ne visos privačios nuosavybės savininkams apskritai, o tik tam tikriems juridiniams asmenims, kuriuos tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoja valstybė (savivaldybės) –

			atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu reikšmingą dalį statinių valstybė (savivaldybės) valdo nebe tiesiogiai, o per minėtus juridinius asmenis. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad valstybės valdomų bendrovių ir viešųjų įstaigų, kurių dalininkė ar savininkė yra valstybė (savivaldybė), nekilnojamasis turtas, nors ir joms priklausantis nuosavybės teise, jau ir šiuo metu yra specifiskai reglamentuojamas, nustatant tam tikras pareigas, kokių neturi kiti tos pačios teisinės formos juridiniai asmenys (Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 665 „Dėl Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo“, 77 punktas; Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugsėjo 26 d. nutarimo Nr. 1025 „Dėl valstybės ir savivaldybių turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo viešosiose įstaigose“ 2.5.3 papunktis).
7.	Lietuvos kolegijų direktorių konferencija, 2022 m. rugsėjo 29 d. raštas Nr. 1-39	<...> informuojame, kad Lietuvos kolegijų direktorių konferencija Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 3, 37 ir 46 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 87 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 40 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 36 straipsnio pakeitimo įstatymo projektams nepritaria.	Neatsižvelgta. Nepateikti nepritarimo argumentai.
8.	Valstybės įmonė Lietuvos automobilių kelių direkcija, 2022 m. rugsėjo 28 d. raštas Nr. 2-14510	<...> Išnagrinėję parengtą ERĮ projektą, atkreipiame dėmesį į 3 straipsnį, kuriuo keičiamas 46 straipsnis ir pažymime, kad valstybinės reikšmės keliai su jų užimama žeme yra daiktai, išimti iš civilinės apyvartos, todėl dėl jų valdymo, naudojimo ar disponavimo jais negali būti sudaromi sandoriai. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.97 str. 2 d. nustatyta, kad daiktai ir turtas, kurių apyvarta yra ribota, gali būti civilinių teisių objektai tik įstatymų numatytais atvejais. Daiktai, kurie yra išimti iš civilinės apyvartos ar kurių apyvarta yra ribota, turi būti įsakmiai nurodyti įstatymuose. Civilinio kodekso 4.7 str.	Atsižvelgta iš dalies. Patikslintas ERĮ projekto nuostatų dėl atvejų, kai sandoris dėl servituto nustatymo sudaromas, ir atvejų, kai valstybės (savivaldybės) valdomo statinio patikėtinis turi teisę atsisakyti sudaryti sandorį dėl servituto nustatymo, dėstymas (žr. ERĮ projektu dėstomo ERĮ 46 ¹ straipsnio 1 ir 4 dalis). Papildomai atkreiptinas dėmesys, kad ERĮ projektu dėstomo ERĮ 46 ¹ straipsnio nuostatos iš esmės nėra skirtos spręsti kelių panaudojimo elektroninių ryšių infrastruktūrai įrengti klausimą, kadangi šiuo metu galiojančiame ERĮ jau yra atskirai reglamentuotas kelių elementų naudojimas viešųjų elektroninių ryšių tinklams tiesti ir šių tinklų

2 d. įtvirtinta, kad išimti iš apyvartos yra tik išimtinė valstybės nuosavybe esantys daiktai. Civilinio kodekso 4.7 str. 3 d. nurodyta, kad ribotai esantys apyvartoje daiktai yra tam tikras savybes turintys daiktai, kurių apyvarta ribojama saugumo, sveikatos apsaugos ar kitų visuomenės poreikių.

Lietuvos Respublikos kelių įstatymo 4 str. 2 d. nustatyta, kad **valstybinės reikšmės keliai išimtinė nuosavybės teise priklauso valstybei** ir 10 str. 2 d. reglamentuota, kad **valstybinės reikšmės keliams priskirta žemė priklauso valstybei išimtinė nuosavybės teise.**

Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 6 str. 1 d. 1 p. įtvirtinta, kad **Lietuvos valstybei išimtinė nuosavybės teise priklauso žemė, įstatymų ir Vyriausybės nustatyta tvarka priskirta valstybinės reikšmės keliams** ir viešojo naudojimo geležinkeliams.

Atsižvelgdami į galiojantį teisinį reglamentavimą, nustatantį, kad **valstybei išimtinė nuosavybės teise priklausančys daiktai – valstybinės reikšmės keliai ir jiems priskirta žemė negali būti civilinės apyvartos objektu, t. y. šie daiktai išimti iš civilinės apyvartos**, ir vadovaudamiesi teisinio reguliavimo aiškumo ir nuoseklumo principais, siūlome pakeisti ERĮ projekto 3 straipsniu keičiamo 46 straipsnio 2 dalį ir papildyti 4 dalį, šias nuostatas išdėstant taip:

~~„2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta pareiga sudaryti sandorį dėl valstybės ar savivaldybės valdomo statinio servituto nustatymo elektroninių ryšių tinklo teikėjo naudai neatsiranda tais atvejais, kai:~~ **Servitutai elektroninių ryšių tinklo teikėjo naudai negali būti nustatomi tais atvejais, kai:**

1) statinys yra įtrauktas į Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo 4 priede nurodytą Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto sąrašą ir (arba) nurodytas nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbios įmonės saugumo planė;

2) statinys yra registruotas viešame registre kaip nekilnojamoji kultūros vertybė;

3) statinys yra įtrauktas į Vyriausybės arba savivaldybės

elektroninių ryšių infrastruktūrai įrengti, taip pat infrastruktūros valdytojams, kurie ketina vykdyti tinkamos paskirties fizinės infrastruktūros, skirtos *inter alia* transporto paslaugoms teikti, įrengimo darbus, kurie visiškai ar iš dalies yra finansuojami valstybės, savivaldybės, Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis, numatyta pareiga ERĮ nustatyta tvarka paskelbti informaciją apie numatomą įrengimo darbų pradžią ir galimybes infrastruktūros naudotojams įsirengti elektroninių ryšių infrastruktūrą infrastruktūros valdytojams vykdant įrengimo darbus. Darytina išvada, kad tokiais atvejais nustatyti servitutą nebūtų objektyvios būtinybės.

		<p>tarybos patvirtintą Viešame aukcione parduodamo valstybės (savivaldybės) nekilnojamojo turto ir kitų nekilnojamųjų daiktų sąrašą;</p> <p>4) statinys yra kelias arba viešosios geležinkelių infrastruktūros objektas arba Lietuvos valstybei nuosavybės teise priklausantis geležinkelių paslaugų įrenginys;</p> <p>5) statinys yra ryšių (telekomunikacijų) tinklų paskirties inžinerinis statinys;</p> <p>6) statinys nėra tinkamas elektroninių ryšių infrastruktūrai įrengti ir (arba) naudoti, tai yra, įrengus elektroninių ryšių infrastruktūrą, būtų viršijamos didžiausios leistinos apkrovos;</p> <p>7) būtų pažeisti teisės aktų, reglamentuojančių elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimą, reikalavimai.</p> <p><...></p> <p>4. Jeigu viešųjų elektroninių ryšių tinklų teikėjas negali įgyvendinti teisės įrengti elektroninių ryšių tinklus nei juos bendrai įrengdamas su kitais asmenimis, nei bendrai naudodamas infrastruktūrą, nei kitomis šiame įstatyme nustatytais priemonėmis, taip pat kai nepavyksta viešojo elektroninių ryšių tinklo teikėjo arba neviešojo elektroninių ryšių tinklo teikėjo derybos su nuosavybės, kurią galima būtų panaudoti rengiant konkrečią elektroninių ryšių infrastruktūrą, esančią viešojo elektroninių ryšių tinklo ar neviešojo elektroninių ryšių tinklo dalimi, savininkais dėl tokios nuosavybės panaudojimo, tas viešojo elektroninių ryšių tinklo teikėjas ar neviešojo elektroninių ryšių tinklo teikėjas turi teisę kreiptis į teismą (išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytus atvejus), kad šis, jeigu yra galimybė ir jeigu tai nesudaro nepagrįstų sunkumų tos nuosavybės savininkui, suteiktų teisę naudoti nuosavybę elektroninių ryšių infrastruktūrai įrengti, nustatydamas servitutą atitinkamai nuosavybei. Teismo sprendimas dėl servituto nustatymo turi būti priimtas ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo ieškinio ar apeliacinio skundo, jeigu toks paduodamas, priėmimo dienos. Nuosavybė, kuriai teismo sprendimu nustatytas servitutas elektroninių ryšių infrastruktūrai įrengti, naudojama už teismo nustatytą pagrįstą kainą.“</p>	
9.	Akcinė bendrovė	<...>.	Atsižvelgta iš dalies.

	Lietuvos radijas ir televizijos centras, 2022 m. rugsėjo 28 d. raštas Nr. 4A-74	<p>Telecentras susipažino su pranešime pridėtais dokumentais ir teikia pastabą dėl Nr. 22-12501 „Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 3, 37 ir 46 straipsnių pakeitimo įstatymo“ projekto (toliau – ERĮ projektas).</p> <p>Dėl ERĮ projekto 46 straipsnio 1 d.</p> <p>ERĮ projekto 46 str. 1 d. įtvirtinama nuostata, kad „<u>Jeigu elektroninių ryšių infrastruktūrai, esančiai viešojo ryšių tinklo ar neviešojo elektroninių ryšių tinklo dalimi, įrengti, ja naudotis ir (ar) ją aptarnauti yra būtina panaudoti</u> valstybei ar savivaldybei arba valstybės ar savivaldybės valdomoms bendrovėms ar šių bendrovių dukterinėms akcinėms bendrovėms ir uždarojioms akcinėms bendrovėms, <...>, nuosavybės teise priklausančius statinius ar jų dalis <...> nustatoma pareiga, <...>, Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis sudaryti sandorį dėl servituto, <...>, įrengti elektroninių ryšių infrastruktūrą, ja naudotis ir (ar) ją aptarnauti <...>“. Nėra aišku kokie atvejai gali būti/bus laikomi „būtinais“ panaudoti minėtų bendrovių statinius ar jų dalis, kokiais kriterijais vadovaujantis turėtų būti įvertinta ir nustatyta „būtinybė“. Todėl įtvirtinat ERĮ pakeitimo projekte 46 str. 1 d. nuostatą tai (atvejai, kriterijai) turėtų būti aiškiai apibrėžta ERĮ įgyvendinamuosiuose teisės aktuose.</p>	ERĮ projektas papildytas būtinumą nusakančiomis aplinkybėmis: „siekiant užtikrinti elektroninių ryšių tinklą ir (arba) elektroninių ryšių paslaugų aprėptį ir (ar) kokybę atitinkamoje teritorijoje“.
10.	Akcinė bendrovė „Energijos skirstymo operatorius“, 2022 m. spalio 5 d. raštas Nr. 22KR-SD-9649	<p><...>.</p> <p>ERĮ projektu siūloma, valstybei ar savivaldybei arba valstybės ar savivaldybės valdomoms bendrovėms ar šių bendrovių dukterinėms akcinėms bendrovėms ir uždarojioms akcinėms bendrovėms, nuosavybės teise priklausančiuose statiniuose nustatyti pareigą, gavus atitinkamo elektroninių ryšių tinklo teikėjo prašymą, Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis sudaryti sandorį dėl servituto, suteikiantį teisę valstybės ar savivaldybės valdomame statinyje įrengti elektroninių ryšių infrastruktūrą, ja naudotis ir (ar) ją aptarnauti, nustatymo elektroninių ryšių tinklo teikėjo naudai, išskyrus ERĮ projekte nurodytus atvejus.</p> <p>Bendrovė atkreipia dėmesį, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo (toliau – ŠŽSNĮ) 4 straipsnio 2 dalimi rengiant teritorijų planavimo</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Pažymėtina, kad elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimo pagrindus nustato ERĮ 42 straipsnis, kurio 3 dalyje yra pateiktas elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimą, apsaugą, bendrą naudojimą ir priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų sąrašas.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimą, apsaugą ir bendrą naudojimą reglamentuoja ir ERĮ bei Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas, ERĮ projekte siūloma papildyti ERĮ 42 straipsnio 3 dalį – joje pateikti nuorodą ir į šiuos įstatymus.</p> <p>Papildomai atkreiptinas dėmesys, kad pagrindinius reikalavimus projektuojant, statant, tiesiant, įrengiant, rekonstruojant, remontuojant elektroninių ryšių infrastruktūrą, projektuojant, statant, rekonstruojant, remontuojant, atnaujinant (modernizuojant) statinius, kiek šie darbai yra susiję su</p>

dokumentus, žemės valdos projektus, statinių ar kitos veiklos projektus, vykdant ūkinę ir (ar) kitokią veiklą, turi būti laikomasi visų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, taikomų tose teritorijose, kurioms rengiami šioje dalyje nurodyti dokumentai ir (ar) kuriose vykdoma ūkinė ir (ar) kitokia veikla.

Pažymėtina, kad tam tikra veikla numatyta SŽSNĮ 25 straipsnio 1 dalyje ir 31 straipsnio 1 dalyje elektros tinklų apsaugos zonoje ir skirstomųjų dujotiekių apsaugos zonoje yra visiškai draudžiama, o veiklai numatyta SŽSNĮ 25 straipsnio 2 dalyje ir 31 straipsnio 2 dalyje reikalingas tinklo savininko pritarimas. Nepritarti numatomi veiklai tinklo valdytojas gali jeigu numatyti darbai pažeis tinklo techninės saugos reikalavimus ir (ar) kels pavojų aplinkai, žmonių turtui, jų gyvybei ar sveikatai.

Atsižvelgiant į išdėstytą, siūlome ERĮ projekto nuostatas suderinti su SŽSNĮ nuostatomis ir atitinkamai papildyti ERĮ projekto 3 straipsnyje išdėstytą ERĮ 46 straipsnio 2 dalies 7 punktą, jį išdėstant taip:

7) būtų pažeisti teisės aktų, reglamentuojančių elektroninių ryšių infrastruktūros **ir (ar) kitų inžinerinių tinklų ir (ar) įrenginių įrengimą ir (ar) eksploatavimą**, reikalavimai;

elektroninių ryšių infrastruktūros šiuose statiniuose įrengimu, nustato Elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimo, žymėjimo, priežiūros ir naudojimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2011 m. spalio 14 d. įsakymu Nr. 1V-978 „Dėl Elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimo, žymėjimo, priežiūros ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“.